

ISSN 2310-3353

«А. БАЙТҰРСЫНОВ
АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ ӨңІРЛІК
УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

ҚМПИ ЖАРШЫСЫ

ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 2
2023

PUBLISHINGS

K S P I

Қ М П И
ЖАРШЫСЫ

ВЕСТНИК

К Г П И

2023 ж., сәуір, №2 (70)
Журнал 2005 ж. қаңтардан бастап шығады
Жылына төрт рет шығады

Құрылтайшы: *А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті*

Бас редактор: *Қуанышбаев С. Б.*, география ғылымдарының докторы, А. Байтұрсынов атын. ҚӨУ, Қазақстан

Бас редактордың орынбасары: *Жарлығасов Ж.Б.*, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, А. Байтұрсынов атын. ҚӨУ, Қазақстан

РЕЦЕНЗЕНТТЕР

Березнова Е.В., педагогика ғылымдарының докторы, ММХҚИ СИМ, Мәскеу қ., Ресей

Жаксылыкова К.Б., педагогика ғылымдарының докторы, Қ. Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетінің профессоры, Қазақстан

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ

Амирова Б.А., психология ғылымдарының докторы, Е.А. Букетов атын. ҚарМУ, Қазақстан

Благодарзумная О.Н., экономика ғылымдарының кандидаты, Молдова Халықаралық Тәуелсіз Университетінің доценті, Молдова

Доман Э., лингвистикалық ғылымдар докторы, Макао университеті, Сидней, Австралия

Елагина В.С., педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ООМГПУ, Ресей

Жилбаев Ж.О., педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы президенті, Қазақстан

Кайе Ж., философия ғылымдарының докторы, Виа Домисия Университетінің профессоры, Перпиньян қ., Франция

Катцнер Т., Батыс Вирджиния Университетінің профессоры, PhD докторы, АҚШ, Батыс Вирджиния

Кульгильдинова Т.А., педагогика ғылымдарының докторы, Абылай хан атындағы ҚазХҚ және ӨТУ-нің профессоры, Қазақстан

Марилена Сантана дос Сантос Гарсия, лингвистикалық ғылымдар докторы, Сан-Паулу Папа католик университеті, Бразилия

Монова-Желева М., PhD докторы, Бургас еркін университетінің профессоры, Болгария

Чаба Толгизи, Венгрияның Сегед Университеті экология кафедрасының ғылыми қызметкері, Венгрия

Тіркеу туралы куәлік №5452-Ж

Қазақстан Республикасының ақпарат министрлігімен 17.09.2004 берілген.

Мерзімді баспа басылымын қайта есепке алу 29.03.2021 ж.

Жазылу бойынша индексі 74081

Редакцияның мекен-жайы:

110000, Қостанай қ., Тәуелсіздік к., 118

(Ғылым және коммерциализация басқармасы)

Тел. (7142) 54-58-74 (160)

© А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті

**БЕКБОСЫНОВА, А.Х., МАЛИКЗАДА, А.М.
ПОНЯТИЕ «СЧАСТЬЕ» В ЭПОСЕ ЮСУПА БАЛАСАГУНА «КУТТЫ БИЛИК»**

Понятие счастья каждый человек понимает по-разному. Данная статья направлена на раскрытие смысла концепта «счастье» в произведении мыслителя-ученого Жусупа Баласагуна «Кутты-білік». Кроме того, в этой статье будут затронуты мнения других мыслителей о счастье.

Ключевые слова: счастье, благословение, богатство, знания.

**BEKBOSSYNNOVA, A.KH., MALIKZADA, A.M.
THE CONCEPT OF «HAPPINESS» IN YUSUP BALAGUN'S EPIC «KUTTY BILIK»**

Everyone understands the concept of happiness in different ways. This article is aimed at revealing the meaning of the concept of "happiness" in the work of the thinker-scientist Zhusup Balasagun "Kuttybilik". In addition, this article will touch on the opinions of other thinkers about happiness.

Key words: happiness, a blessing, wealth, knowledge.

ӘОЖ 811.512.122

Бекбосынова, А.Х.,
филология ғылымдарының кандидатты,
қауымдастырылған профессор м.а,
Махшатова, К.Б.,
«БВ01701 – Қазақ тілі мен әдебиеті»
білім беру бағдарламасының 2 курс студенті,
А.Байтұрсынов атындағы
Қостанай өңірлік университеті,
Ө.Сұлтангазин атындағы
педагогикалық институты,
Қазақстан, Қостанай

ҚОРҚЫТ ТУРАЛЫ АҚИҚАТ ПЕН АҢЫЗ

Түйін

Қорқыт ата бүкіл түркі халықтарына ортақ ойшыл, жырау, қобызшы. Берілген мақалада Қорқыттың өмір сүрген кезеңдерінің ақиқаты мен аңызы, оның ерекшеліктері, айырмашылықтары мен ұқсастықтары қарастырылды. Сонымен қатар, ұлы тұлғаны зерттеген ғалымдардың пікірлері көрсетіледі.

Кілт сөздер: Қорқыт, аңыз, ақиқат, тарих, «Қорқыт ата кітабы», түркі халықтары.

1 Кіріспе

«Тамырсыз ағаш, ал тарихсыз халық болмайды», - деген екен халық даналығы. Сол тарихты зерттемей, шаң басып қалған беттерін қарамай, ертеңгі күнімізгеаяқ басу мүмкін емесекендігі анық. Тарихымызға көз салып қарасақ, әр дәуірдің өз дара тұлғалары, ел мен қол бастаған батырлары, сөздің құдіретін көрсеткен шешендері болған. Дәл солардың бірі, түркілердің қайталанбас кемеңгер ойшылы – Қорқыт.

Қорқыт ата – түркі халықтарының барлығына ортақ ұлы ойшыл, жырау, қобызшы, әдебиеттегі ұлы бейненің бірі. Оғыз-қыпшақ тайпаларының VI-IX ғасырлар шамасында өмір сүрген данышпаны. Ұлы ойшыл туралы тарихи мәліметтер де, аңыз-әңгімелер де өте көп. Бұлардың ұқсастығы да, айырмашылықтары да жетерлік. Қорқытесімі – түркі тілдес халықтар арасында кеңіненмәлім. «Қорқыт ата кітабы» – түркі елінде кең тарап келген аңыздар негізінде XI ғ. шамасында жазылған шығарма. Қорқыт – тарихта болған өнер иесі, заманының ақсақал-биі, батыры, даңқты ақылгөяадамы. Зерттеушілер пікірінше ол оғыз-қыпшақтардың Баят-қият руынан шыққан, VIII-IX ғасырларда өмір сүрген. Қорқыт істерін әр

халық әр түрлі аңыз еткен, оның атын әулиелер қатарына қосқан. Қазақ аңыздарында да Қорқыт көп жасаған көреген, ақыл иесі дана, ел мұңын жырлаған күйші, қобыз өнерінің атасы болып келеді [1,36 б].

Қорқыт– өмір, жер бетіндегі тіршіліктің мәні, оның мәңгілігі жайында ойландыратын даналық бесігі. Өлген қайтып тірілмейді, бірақ оның артында қалған мұралары мәңгі сақталады. Қорқыттан қалған мұралар бүкіл түркі халқын біріктіретін көпір іспеттес.

Қорқытата мұрасын жан-жақты зерттеу ісі қай уақытта болмасын өзекті болып қала бермек.

2 Материалдар мен әдістер

Мақала жазу барысында данышпан Қорқыттың өмірінен материалдар жинақталды. Сонымен қоса, Ә.Марғұлан, Ә.Диваев, Н.Келімбетов секілді ғалымдардың зерттеулері қолданылды.

3,4 Нәтижелер мен талқылаулар

Қорқыт туралы жан-жақты зерттеусоңғы жылдары қарқынды өсіп келеді. «Қорқыт ата» деп аталатын энциклопедияда Қорқыт туралы аңыздар, күйлер, «Қорқыт ата» кітабы, әдебиет пен өнердегі бейнесі, артында қалған мұрагерлерінің оқиғалары енгізілді. Ол туралы деректер халыққа әртүрлі жолмен жеткен болатын. Кей деректерде ол аңыз кейіпкері болса, ал енді біреулері тарихи тұлға деп қарастырады.

Қорқытты көп ел біледі. Азия, Орта Азия, Азербайжан, Түркия, Кавказ, Қазақстан елдеріне түгелдей дерлік мәлім. Біреулері оны – әулие, пайғамбардың досы десе, екіншісі – имам, бақсы, үшіншісі – Қызыр аруақ, төртіншісі – батыр деп, бесіншісі – өнер иесі, қобызшы, жыршы, алтыншысы – асқан данышпан иесі, ізгі іс-әрекеттерді бастаушы, алдын болжайтын, көріпкел – деп түсінеді. Әртүрлі айтылғандығымен, барлық қасиеттерді бір адам бойынан көреді.

Қазақстанда, Әзірбайжанда және Түркияда Қорқыт туралы аңыздардың көптігі таңқалдырады. Қазақстанда көбіне Қорқытты аңыздық бейне деп қараса, ал Түркия мен Әзірбайжан оның тарихи тұлға екеніне күмән келтірмейді. Түрік жазушысы және түркологы Фуат Капрю былай дейді: «Егер бүкіл түрік әдебиетін таразының бір басына, «Қорқыт ата» кітабын екінші басына тартса, соңғысы басып кетеді» [2,144].

Қазақ аңыздарындағы дана Қорқыт «Қорқыт» дастанындағы бейнеге жақынырақ. Бұл Қорқыт халықтың кемеңгер ұстазы, ақылшы батагөйі, кеңес беретін данасы. Мұны қазақтар «Қорқыт ата», «Қорқыт әулие» деп атаған. Баласыз ата, панасыз жас, шөгіп қалған бейбақ-бәрі оның аталық панасына келіп, тыныс алып, оның ақылымен, кеңесімен күш жияды. Дана Қорқыт мезгіл-мезгіл сәуегейлік болжау айтып, ілгеріде не болудан хабар береді. Толғау-сарын жырларымен, өсиет сөздерімен, қобыздың күйімен халықты ойға түсіріп, оларды адасудан сақтанатын, дүниеге сын көзімен қарайтын нақыл сөздерімен үгіттейді [3,10].

«Қорқыт айтты» дейтін тақпақ сөздердің көбі қазақ халқының мақал-мәтелдерінде осы күнге дейін кездеседі. «Қорқыт» дастанында «Қорқыт айтты» деген мынадай өлең жолдары бар: «Өшкен келмейді, өлген тірілмейді», «Су тасып шарасынан шықпайды», «Ежелгі жау ел болмас, ескі мақта жіп болмас». «Аталар сөзіндегі» Қорқыт айтқан мәтелдер: «Көп қорқытады, терең батырады», «Жанбырмен жер көгереді, батамен ел көгереді», «Жас өседі, жарлы байиды». Бұл нақыл сөздер артық өзгеріске түспей қазақтілінде осы күнге дейін сақталған. Әу баста Қорқыт айтқан бұл даналық сөздерді қазақ ойшылдары ғасырлар бойы есінде берік ұстап келген. Бұл әрине, олардың өзі де ой атасы Қорқыттан сарқылмайтын бұлақ көзін мирас еткен, оның кейінгі замандағы ойшыл ұрпақтары екенін көрсетеді. Міне, Қорқыт дәстүрінің қазақ сахарасында кең өріс алып, оның жарқын із қалдырғанын сипаттайтын айқын дәлелдің бірі осы [3,11].

Қорқыттың нақыл сөздері бүгінде Берлин кітапханасында сақталып келеді. Олардың кейбіреулерін неміс ғалымдары жарыққа шығарды. Тақпақ сөздің жалпы саны төрт жүзге таяу. Оны алдыңғы беттері яғни, 75 нақыл сөздері Қорқыт атымен жазылған. Қорқыт кітабының ойларымен бірдей. Кітаптан Қорқыт дәуірінде жасаған 366 ұлы алыптар, 24

данышпан билер, 32 білгіш ел басқарушылар орын алған. Нақыл сарындарының түбегейлі сюжеті – жойқын алыптардың ерлік қасиеттерін ардақтау, оларға үлгі сөздер айту [3,31].

Қорқыт хикаясында «Төбе көз» әфсанасы үлкен бір тарауды қамтиды. Бір таңғаларлығы бұл сөз қазақ пен қырғыздардың ерте дәуірден бері келе жатқан қария сөздері мен ертегілерінде жиі кездеседі. Қазақтар оны «Жалғыз көзді дәу» немесе «Маңдайында жалғыз көзі бар дәу» деп атайды [3,30]. Яғни, бұл жерден байқағанымыз біздің аңызға айналған дүниелеріміз кезінде өзіндік бір тарихы бар мұра болған.

Қазақтар арасында көп тараған аңыздың бірі Қорқыттың өлімі туралы В.Вельяминов-Зернов оның бірін 1867 жылы қазақтардан жазып алған. Ол Қорқыттың өлімнен қашып, ақыры Сыр суының үстіне кілем төсеп отырып, өлімді өзіне жолатпай, 100 жыл өмір сүргенін, оның бойының ұзындығы екі сажын болғанын айтқан.

Осы аңызды И.А.Кастенье де естіп жазып алған. Бұл сияқты аңыздардың бір түрін П.С.Спиридонов Төлес Айшуақовтан 1899 жылы жазып алған. Қазақ жерін көп аралап, бағалы этнографиялық деректер жазып қалдырған И.В.Аничков та Қорқыт қабірін көріп, Сыр қазақтарынан ол туралы көп мәліметтер жазып алған [1,48].

Қорқыт ата туралы сан қилы аңыз-әңгімелердің ішіндегі тағы да қазақ арасында ерте кезден-ақ кеңінен тарағаны – Қорқыттың тууына байланысты. Аңыз бойынша, анасы Қорқытты құрсағында үш жыл бойы көтеріп жүреді. Оны жылына бір рет толғақ қысып отырады екен. Қорқыт туар алдында күллі әлемді үш күн, үш түн бойы көзге түртсе көргісіз қараңғылық басып тұрыпты. Сұрапыл қара дауыл соғып, ел-жұртты қатты қорқыныш сезімі билейді. Сыр бойы мен Қаратау өңірінің аспаны да қараңғы тартып, қарауытып кетіпті. Сондықтан бұл маңай «Қараспан» аталыпты. Ашық күн тастай қараңғы түнге айналған қорқынышты күні туғаны үшін баланың атын «Қорқыт» деп қойған екен [4,118].

Қазіргі кездегі Қорқыт аңыздарындағы ең қызықты сәйкестіктің бірі – өлімнен қашып мәңгі өмір сүретін Жерұйығы Сырдың жағасынан табылады. Ал аңыз бойынша мұнда жер ғарышпен жалғасады. Енді бір ғажабы – адам баласының ғарышқа алғаш жол ашылуы осы жерден басталған болатын.

Қорқытаңыздарының әрқайсысында өзіндік мағына жатыр. Себебі оның өлімнен қашып, жүрген жолдарында кездескен адамдар Қорқыттың көрін қазуының өзі ешқандай адам басына жазған тағыдырынан асып кете алмайтындығын көрсетеді. Бұл жердегі философия «өлмейтін нәрсе жоқ» деген құндылық болып табылады.

Қорқыт туралы аңыздар тарихта болған шын оқиғалармен тығыз байланысып, ұштасып жатады. Мәселен, Қорқыт есіміне байланысты ел арасында көп айтылатын сиқырлы шаһарлардың бірі – Баршынкент. Бұл қала, шынында да, Сыр бойындағы сол дәуірдегі ең көрнекті қала болғанын тарихшы-археологтар дәлелдеп отыр. Баршынкент – сұлудың қаласы деген сөз. Оны қазақтар соңғы кезге дейін «Қыз қала» деп атап келді. Аңызда Алпамыс батырдың сүйген жары Баршын сұлу (яғни Гүлбаршын) осында тұрған делінеді. Ал тарихшылар XII ғасырдың атақты ғалымы, өз жырларын түркі, араб және парсы тілдерінде жазған дарынды ақын Х. Баршынұлының осы қалада туылып, осында өмір сүргенін дәлелдейді. Сөйтіп, күй атасы, жыр атасы, данышпан қарт Қорқыт ататуралы қазақ арасында ежелден-ақ сан қилы аңыз-әфсаналар кең тарағаны жақсы мәлім. Соның өзінде мұндай аңыз-хикаялардың бірқатары сол дәуірдің тарихи шындығына жақын тұрады [4,118].

Тарихи жазулардың мезгеуінше, Қорқыт баста айтқан VII-VIII ғасырларда билік құрған Оғыз ханмен замандас. Сондықтан Оғыз ханның легендасы жүрген жерде Қорқыттың жыры бірге жүреді. Тарих пен шежіре сөзге қарағанда, Оғызда, Қорқыт та Қаңлы ұлысынан өскен. Ескі Оғыз тілінде айтылатын «Қорқыт» жырындағы батырлар тегісімен Оғыз ханның ұрпақтары десе де болады. Арал теңізі бойында осы күнге дейін айтылатын «Баяндар», «Қазанбек», «Байбөрі», «Қарабек» (Қарахан), «Дерсе хан» жырлары Қорқыт эпопеяінің әртүрлі тараулары және тарихтың көрсетуі бойынша, бұл айтқан кісілер бір кездегі оғыз-қыпшақ жұртының ел қорғайтын ерлері болған. Орта ғасырдың асқан ғалымы Рашиддин

«Монғол тарихында» жазатын Оғыз ханның ақылшы биі, «Жаңакенттік» Ерқыйылқожа дегені, сол ер Қорқыттың өзі болуға тиісті [3,46]

Қорқыттың әңгімелері жай қиялдан ғана шыққан жоқ. Қорқыт бір кездерде қауым тіршілігінде өзінің орны болған әйгілі адам. Қай аңыз адамды алсақ та, ол бір уақыттарда тарихи шындықтан туған. Оның ішінде Қорқытта тарихи адам болған екеніне дәлел бола алады.

Қорқыттың туып-өскен жері Жанкент, қазіргі Қазалының күншығыс жағында 50-60 км жер. Бүгінге дейін сол жерде орналасқан «Қорқыт ата» моласы Қорқыттың Жанкентте өскенін және VII-X ғасырларда аты шыққан адам екеніне дәдел.

Қорқыттың тарихи адам болғанының үлкен бір дәлелі – Орал тауын қоныстайтын башқұрттар арасында «ескі-қырғыз» деген ауыл өздерін осы күнге дейін Қорқыттың ұрпағымыз деп санайды. Оларды ескі заманнан жазылып келе жатқан «шежіре кітаптары» бойынша, Қорқыт заманынан XVIII ғасырдың ортасына дейін Қорқыт ұрпағынан олардың 18 атасы болған. 1913 жылы «Шора» журналында басылған «Ескі шежіре» деген мақалада Қорқыттың бір ұрпағы өздері туралы былай жазады: «Бабаларымыз тарапынан жазылып қалған шежіреге қарағанда, біздің «Тасты» ауылда тұратын «қырғыз (қазақ), башқұрттардың» әуелдегі түбі «қырғыз-қазақ» жұртындағы Бұқара жолында, Сыр теңізі бойында тұратын «Қорқытата» деп аталады. Қорқыттың немерелерінен «Қосық би», «Ақ Еділ» бойындағы «Татыс» суы қасында «Ескі қырғыз» деген ауылды жұрт өзі «Ақбиге бас ұрған» 18 (бағынған) дейді [3,50]. Демек, бұл жерде айтқандай, Оралдағы Қорқыт ұрпақтары барлығы ата куалаған би, өздерін қазақ ортасынан шыққан «шала қазақ», «шала башқұрт» деп санап, бұрынғы аталарының қонысын «Бұқара жолындағы Аралтеңізі бойы, Сырдария жағасы» деп түсінген. Осы мәліметке қарағанда, Сырдарияның жағасында осы күнге дейін тұрған «Қорқыт моласы» қандайлық тарихи іс болса, дәл солай Қорқыттың да бір кездері тарихи адам болғанын, оның Сырдария, Арал (Сыр) теңізі бойында, Жанкент қаласында» өмір сүргенін көрсетеді. Әбілғазы-Баһадүр мен араб жазушыларының – Қорқыт туралы сөздері осы айтқан шежіре сөзбен бір шығады.

Қорқыттың өсиеті бойынша, оның зиратына қобызы қойылуы мұң екен, аспап самал желдің әсерінен дыбыс шығарып қоя береді. Қобыздың сол әуені қазақтың сары даласында осы күнге дейін естіліп тұрады. Қызылордадағы Қорқыт атаның мазар-кешені ажалдан қашып құтыла алмаған, бірақ қобыздың сиқырлы үнінің арқасында адамдар әлемінде мәңгілікке қалған ұлы сазгерді еске салады. Қорқыт ата шамамен VII-VIII ғасырларда бүгінгі Қызылордаоблысының аумағында, оғыздардың көне астанасы Янкентте дүниеге келген, алайда оның зираты Түркияда да, Әзірбайжанда да, Қазақстанда да бар [2,145].

Ә.Диваев 1898 жылы қазанның басында Ташкенттен Қазалыға қызмет бабымен барады. Ғалым Қорқыт атаның бейітіне соғып, ол жердегі көрініс туралы: «Бұл почта станциясынан бір жарым шақырымдай жерде екен. Мен оны өте нашар күйінде көрдім, бір қабырғасы Сырдария жағына қарап, опырылып тұр екен. Менімен бірге бейітке Қазалы уезі бастығының жәрдемшісі подполковник И. Л. Арзамасов барды, ол фото әуесқой болғандықтан мен одан осы бір аңызға айналған бейітті суретке түсіруін сұраған едім. И. Л. Арзамасовқа мен соншалықты борыштармын, өйткені ол аталған бейіттің Қазалыдан 200 шақырымдай аралықтағы дерлік қашықтығына қарамастан, 1899 жылдың 26 желтоқсанында сонда жетіп, Қорқыт бейітінен екі сурет, атап айтқанда, біреуін жағадан, екіншісін аппаратты мұзға қойып, Сырдариядан түсірді» [5,199]. Бұл сурет бұрын соңды ешкім түсірмеген бейіт құрылысының бірден-бір ескерткіші.

5 Қорытынды

Аңыз бен шындық бір-біріне ағайынды болып келеді. Ең басында тарих болып бастаған шындық уақыт өте келе аңызға айнала бастайды. Ұлы тұлғалардың қай заманда болмасын тарих сахнасында алатын орны ерекше. Дәл сол секілді ұлы данышпан Қорқыт та түркі халықтары үшін орны ерекше. Оның сан ғасырлар бойы бізге жеткен мұраларының маңыздылығы ұшан-теңіз. Қорқыттың аңыз-әңгімелері болашақтағы арманы іспеттес. Тек өз

арман-мақсаты ғана емес, бүкіл түркі жұртының аңсап өткен тәуелсіздік, бостандық, ел, жер, халық тыныштығы.

Қорқыт – түркі тектес халықтардың көне заманнан келе жатқан байырғы әдет-ғұрыптарын, салт-санасын, мәдениетін танытатын эпикалық әрі тарихи тұлға. Оның тек қана аңыз немесе тарихи тұлға деп дөп басып ешкім айта алмауы мүмкін. Әлі де толық зерттеліп аяқталмаса да, тарихымыздың бір бөлшегі екендігін ұмытпаған абзал. Себебі Қорқыт ата – ұрпақтан ұрпаққа жалғасып, туыстас халықтарын байланыстырып тұратын алтын көпір.

Әдебиеттер тізімі

1. Сүйіншәлиев Х. «Қазақ әдебиетінің тарихы» Оқулық – Алматы, «Санат», 2006. – 904 бет.
2. Келімбетов Н. «Түркі халықтарының ежелгі әдеби жәдігерліктері». – Алматы: Раритет, 2011. – 432 бет.
3. Марғұлан Ә. Шығармалары. – Алматы: «Алатау», 2012 – Т. XIV – 512 бет.
4. Келімбетов Н. «Ежелгі дәуір әдебиеті» (Қазақ әдебиеті бастаулары). Жоғары оқу орындарының филология факультеті студенттеріне арналған оқулық. – Алматы: Атамұра, 2005 – 336 бет.
5. Диваев Д. «Тарту». (Құрастырған, алғы сөзін және түсініктемелерін жазған Флора Оразбаева) – Алматы: Ана тілі, 1992. – 256 бет.

БЕКБОСЫНОВА, А.Х., МАХШАТОВА, К.Б. ЛЕГЕНДА И ПРАВДА ПРО КОРКЫТА

Коркыт ата – мыслитель, кобызист, мудрец для всех тюркских народов. В этой статье рассматриваются правда и легенды о периодах жизни Коркыта, его особенности, различия и сходства. Кроме того, отражены мнения ученых, изучавших великую личность.

Ключевые слова: Коркыт, легенда, истина, история, «Книга Коркыт ата», тюркские народы.

BEKBOSYNOVA, A.KH., MAKHSHATOVA, K.B. THE LEGEND AND THE TRUTH ABOUT KORKYT

Korkyt ata is a thinker, a sage for all Turkic peoples. This article examines the truth and legend of the periods of Korkyt's life, its features, differences and similarities. In addition, the opinions of scientists who have studied the great personality are reflected.

Key words: Korkyt ata, legend, truth, history, «The book Korkyt ata», Turkic peoples.

ӘОЖ 811.512.122

Бекбосынова, А.Х.,
филология ғылымдарының кандидаты,
тілдер және әдебиет теориясы кафедрасының
қауымдастырылған профессоры,
Нақыпбекқызы, Н.Н.,
«6В01701 – Қазақ тілі мен әдебиеті»
оқу бағдарламасының 2-курс студенті,
А.Байтұрсынов атындағы,
Қостанай өңірлік университеті,
Ө.Сұлтангазин атындағы
педагогикалық институт,
Қостанай, Қазақстан

«КҮЛТЕГІН» ЖЫРЫНДАҒЫ КҮЛТЕГІН БЕЙНЕСІ

Түйін

Өткен ғасырларда көк түріктердің бүтіндігі, берекесі үшін жан қиған батырлар аз болмады. Солардың бірі түркі халықтарының бабасына